

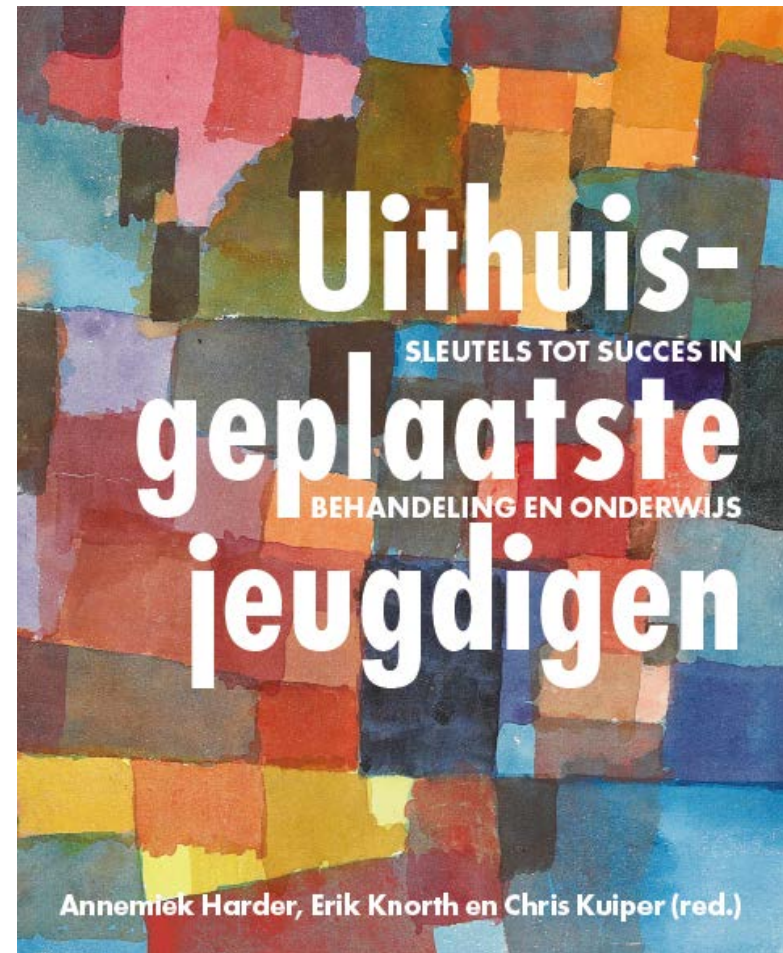
Uithuisgeplaatste jeugdigen: Sleutels tot succes in de behandeling en onderwijs

Flevo Academie Jeugd - Windesheim
Dronten - 24 januari 2020

Annemiek Harder - harder@essb.eur.nl

**Carolina (35 jaar),
ervaringsdeskundige ExPex:**

‘Bij mij duurt dan gewoon heel lang hoor, voordat ik een **band** heb opgebouwd. Dat kan ik echt niet zomaar. In een week of twee weken kan ik mezelf niet laten zien zeg maar. Dat **vertrouw** ik het ook helemaal niet en hè, [dat] gaan we niet doen. Dus het is fijn als een hulpverlener dat een beetje doorheeft inderdaad, en daar de **tijd** voor neemt. Of jou de tijd daar eigenlijk voor geeft. Zodat je tot een succes kan komen.’

(Zie ook Dudevszky, 2013; Van Beek, 2019; Van Lieshout, 2007)

WAT WAAROM WAAR EN WANNEER

De herdenking van de dood
van Jezus Christus.

Om te herdenken wat hij
heeft gedaan door zijn leven
voor ons te geven.

Binnenin vindt u datum,
tijd en plaats.

Gratis toegang.
Geen collectes.

Scan de code of ga naar
www.jw.org voor het filmpje
Waarom is Jezus gestorven?
(Ga naar PUBLICATIES > VIDEO'S)

Uitnodiging

© 2019 Watch Tower Bible and
Tract Society of Pennsylvania

Druck und Verlag: Wachturm, Sellers/Ts. Printed in Germany

Titel lezing:

Uithuisgeplaatste jeugdigen: Sleutels tot succes in de behandeling en onderwijs

Lezing gehouden door:

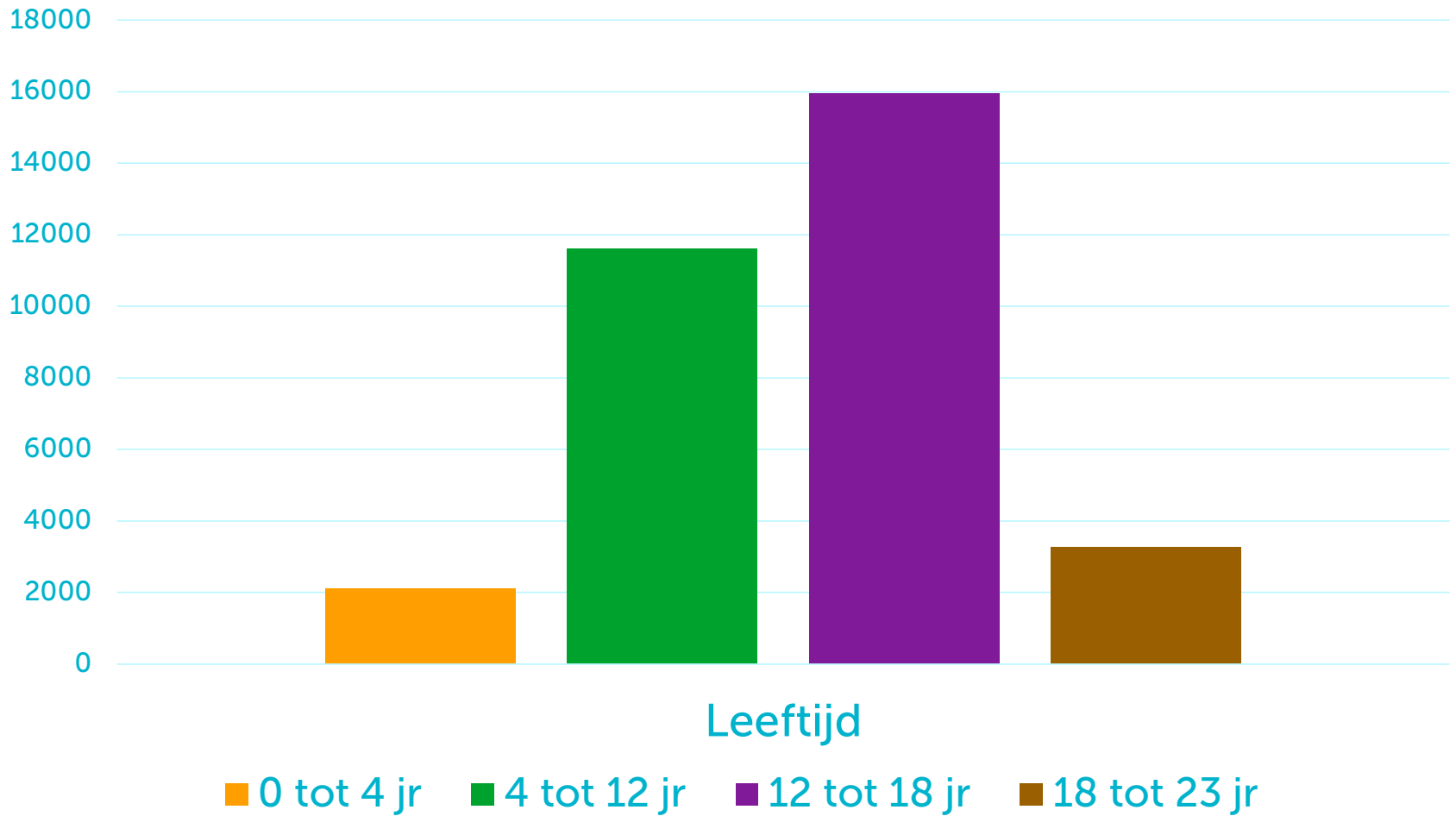
Prof.dr. (Annemiek) AT Harder

Bijzonder hoogleraar werkzaam op de Horizon-leerstoel Wetenschappelijk onderbouwde jeugdzorg en onderwijs bij de sectie Ortho- en Gezinspedagogiek van de Erasmus School of Social and Behavioural Sciences.

Inhoud lezing:

Verandering aanbrengen in situaties van jeugdigen en ouders die te maken krijgen met een uithuisplaatsing is vaak moeilijk. Hulpverleners hebben in hun werk regelmatig te maken met 'weerstand' bij deze jeugdigen (en hun ouders). In deze lezing wordt een aantal concrete, wetenschappelijk bewezen effectieve strategieën voor het bereiken van verandering toegelicht die hulpverleners direct kunnen toepassen in hun werk met jeugdigen en ouders bij een (dreigende) uithuisplaatsing. Daarbij wordt tijdens de ingegaan op recente kennis over wat belangrijke werkzame ingrediënten zijn in de hulpverlening aan jeugdigen die uithuisgeplaatst zijn aan de hand van het [boek 'Uithuisgeplaatste jeugdigen'](#) dat in maart 2020 bij uitgeverij SWP zal verschijnen.

Uithuisgeplaatste jeugdigen (CBS, 2019)

Problematiek bij uithuisgeplaatste jeugdigen

Probleemkenmerken jeugdige	Residentiële hulp	Gezinshuizen	Pleegzorg
Eerdere plaatsingen	4.3-6.6	2.0	1.3-3.4
Gedrag	53-62%	40-60%	34-63%
Emotioneel	39-57%	-	14-45%
Hechting	31-52%	50%	15-36%
School/cognitief	33-51%	7-40%	42-49%
Met/bij leeftijdgenoten	46%	29%	8%

Noot. Gebaseerd op 29 studies: 21 mbt pleegzorg, 3 mbt gezinshuizen en 6 mbt residentiële jeugdhulp. Focus ligt op 6 tot 14-jarigen.

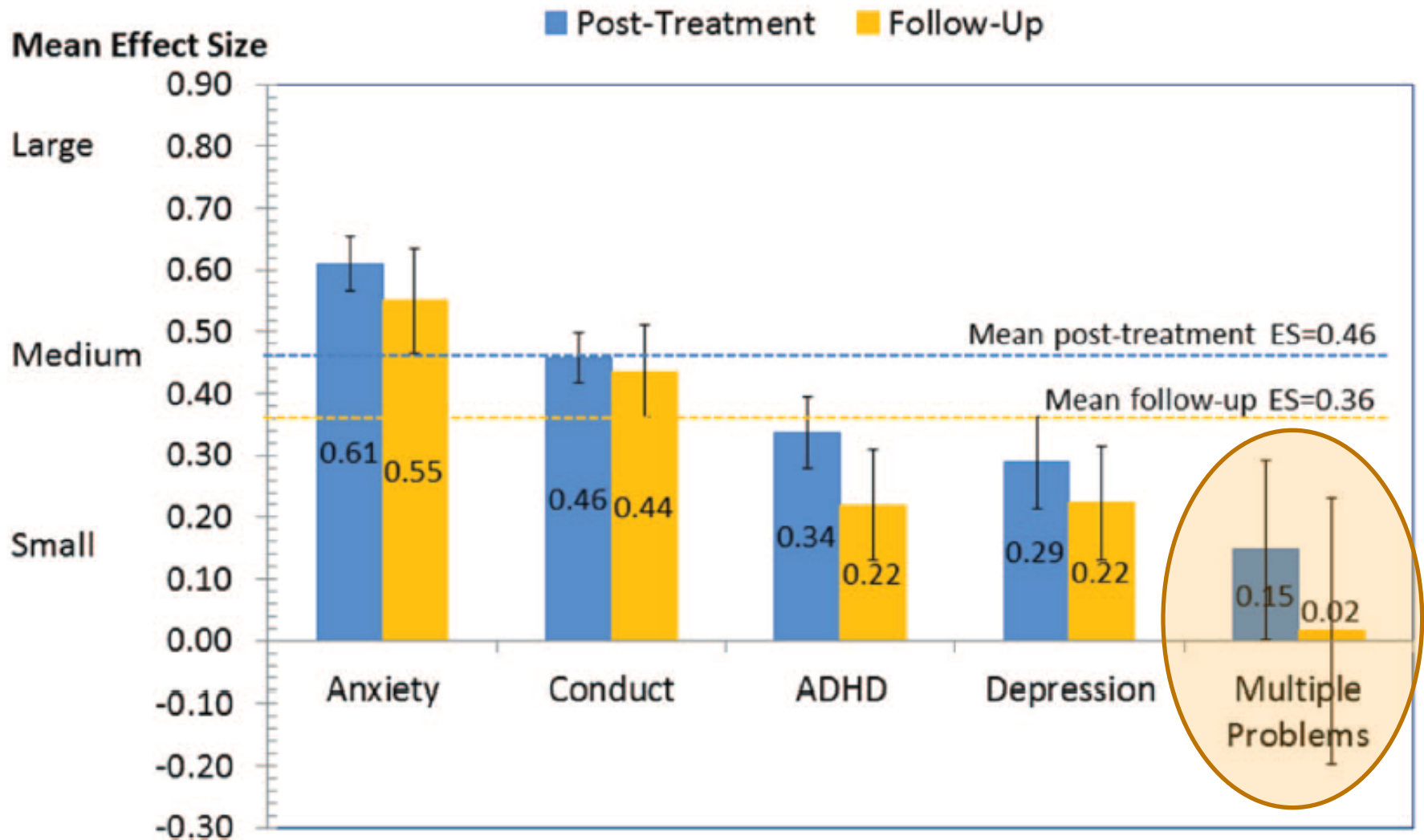
(Zie Leloux-Opmeer et al., 2016, p. 2362)

A stylized, handwritten-style logo of the word "Erasmus" in a dark grey or black color.

Erasmus

Veranderen complexe problemen is moeilijk

(Weisz et al., 2017, p. 88)

OPINIE KWETSBARE JONGEREN

Sluit depressieve kinderen niet op, maar geef ze liefde

eld Jenna Arts

We moeten af van de gesloten jeugdzorg, vindt ervaringsdeskundige Jason Bhugwandass (21). Alle regels en tucht doen kwetsbare jongeren meer kwaad dan goed.

Jason Bhugwandass 8 februari 2019, 19:03

(Zie ook: Berger, De Groot van Embden, & Huls, 2019; De Jong-De Kruijff, 2019; De Valk, 2019; Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, 2018; Van Uffelen & Dijkshoorn, 2019)

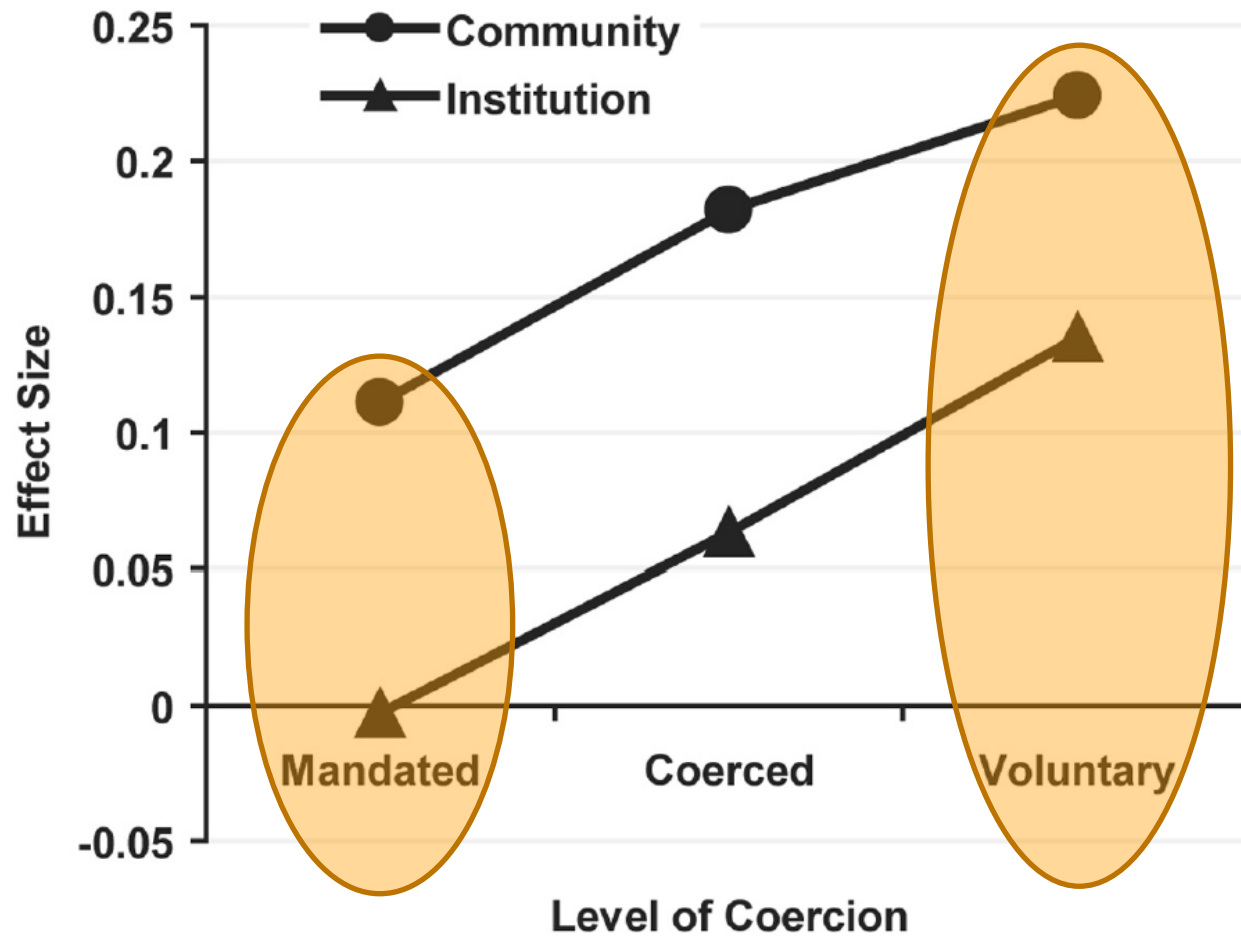

Figure 1: Mean Unweighted Effect Sizes for Any Recidivism as a Function of Setting and Level of Coercion

(Parhar, Wormith, Derksen, & Beauregard, 2008, p. 1123; zie ook Lipsey, 2009)

SYSTEMATIC REVIEW

Repression in Residential Youth Care: A Scoping Review

S. de Valk¹ · C. Kuiper^{1,2} · G. H. P. van der Helm¹ · A. J. J. A. Maas³ ·
G. J. J. M. Stams⁴

Received: 10 March 2016 / Accepted: 14 April 2016 / Published online: 28 April 2016
© Springer International Publishing 2016

Abstract Residential youth care settings should provide youth with safe environments where they are supported and treated. However, there are aspects of residential youth care that threaten its effectiveness, and which may also violate children's rights. Staff members exercise power over the youth, which can be abused to coerce, punish, or limit the autonomy of youth. Currently, the harmful

Keywords Repression · Residential youth care · Staff · Power · Autonomy · Coercion

Introduction

Residential youth care institutions offer a treatment envi-

ROTJOCHIES

een film van maasja ooms
cerutti film
upro

Erasmus

Reparatiereflex werkt niet of averechts

- Confronteren van de jongere (of ouder) met wat hij/zij doet:
“Nee ik ga daar absoluut niet in mee. Ik geloof daar ook niet in. Je gaat mij niet wijsmaken dat je alleen in het weekend kunt blowen en door de week niet.”
- Overtuigen van de jongere (of ouders) om iets (anders) te doen:
‘Ik snap dat je er agressief van wordt. Alleen het is niet handig dat dat je zelf dan ook meegaat in dat gedrag he, eigenlijk.. Misschien wel heel ingewikkeld, wat ik zeg, maar het is beter dat je d’r boven gaat staan en het gewoon meldt als het echt vervelend wordt.”
- Wordt regelmatig (vanuit intuïtie) toegepast (Eenshuistra et al., 2016)
- Werkt averechts: leidt tot meer ‘weerstand’ bij de jongere/ouders (Moyers & Miller, 2013; White & Miller, 2007)

Reparatiereflex = te veel en verkeerd sturen

1) Volgen:
luisteren,
begrijpen,
interesse
tonen

2) Gidsen:
samenwerken,
begeleiden en
steunen

3) Sturen:
Vertellen,
beslissen,
leiden

↑
Confronteren/
overtuigen/
repressie

(Miller & Rollnick,
2014, p. 20-21)

Nino (26 jaar), ex-veelpleger:

‘Confrontatie leidt altijd tot problemen. Op het moment dat je één-op-één met een volwassene te maken hebt, weet je niet wat er gaat gebeuren. Dus het hele gesprek zit je eigenlijk te wachten op die laatste twee zinnen: dus je krijgt geen straf (opluchting) of: dus je krijgt straf (shit). Je denkt alleen maar: maak het kort. Dus het wordt heel moeilijk om te luisteren.

Op de lange termijn werkt hard zijn niet. (...) Een mens kan repressie niet verdragen, op een gegeven moment barst de bom. Dat heeft de geschiedenis wel bewezen. Repressie werkt alleen op de korte termijn, nooit op de lange’ (Jongman & Schaafsma, 2017, p. 24)

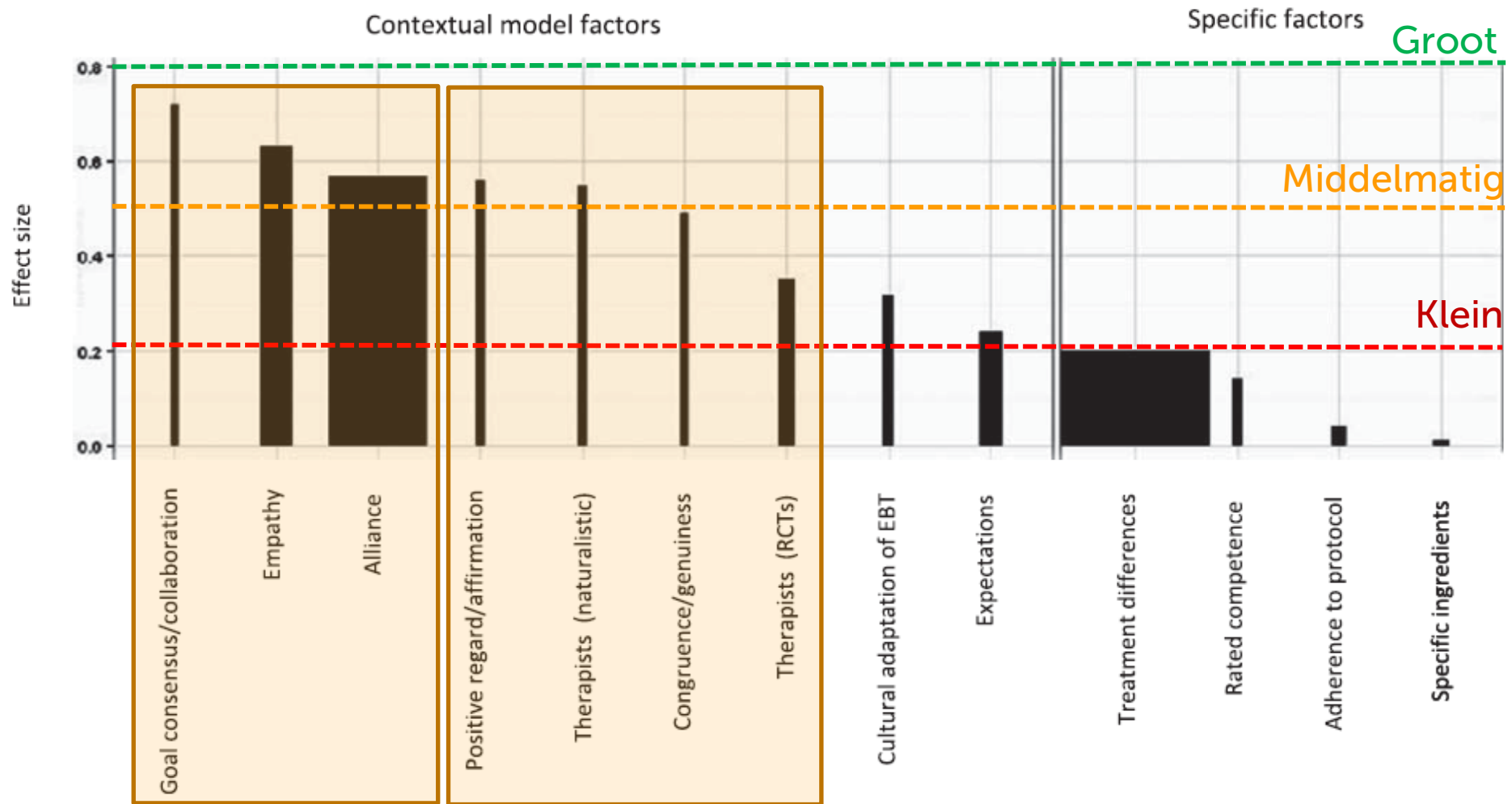
Gevoel is explosief materiaal

Ambulante behandeling
van jonge veelplegers

Erik Jongman
Karin Schaafsma

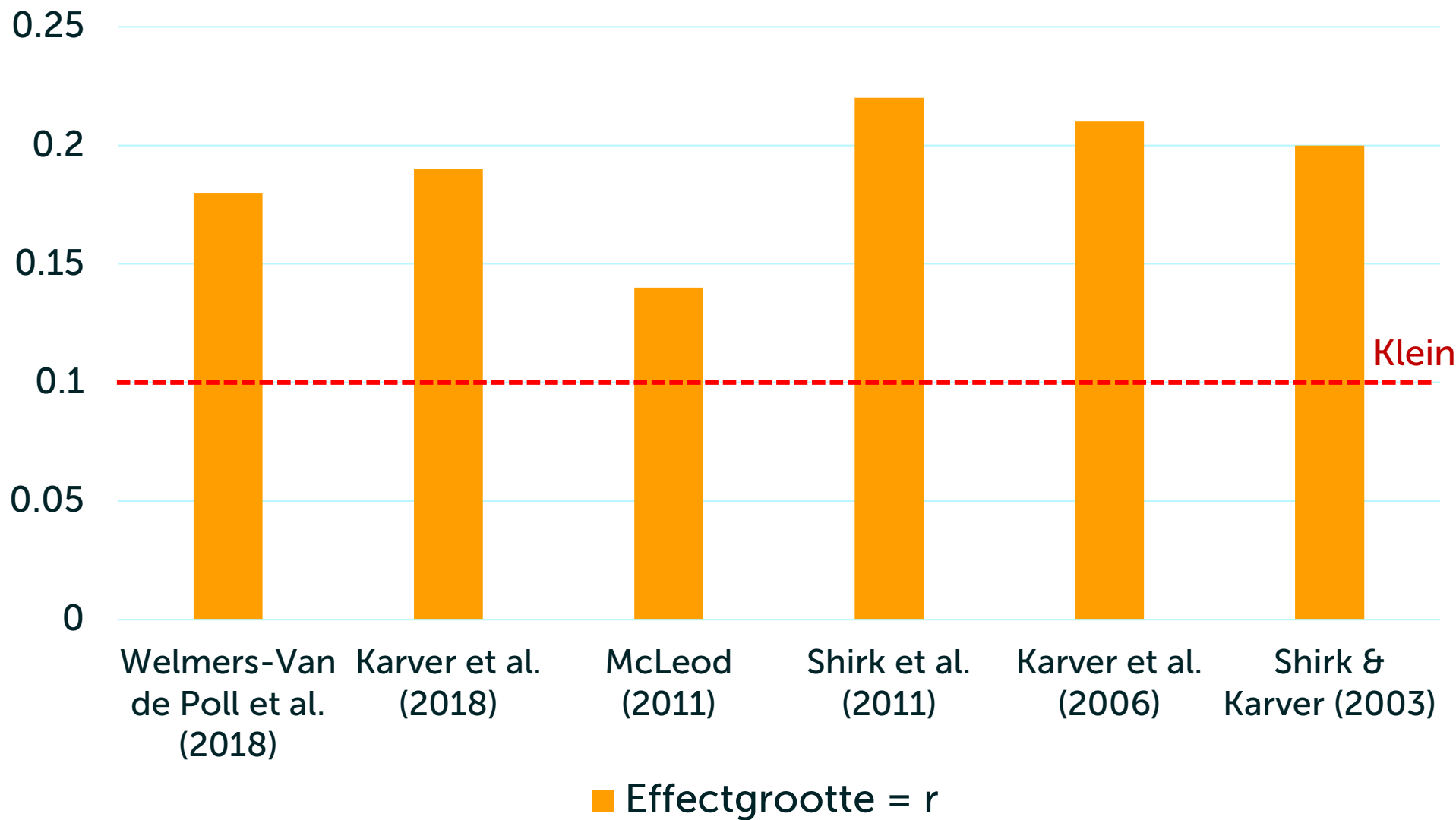

Wat wel werkt in behandeling

(Wampold, 2017, p. 273)

Samenwerkingsrelatie en uitkomsten jeugdhulp

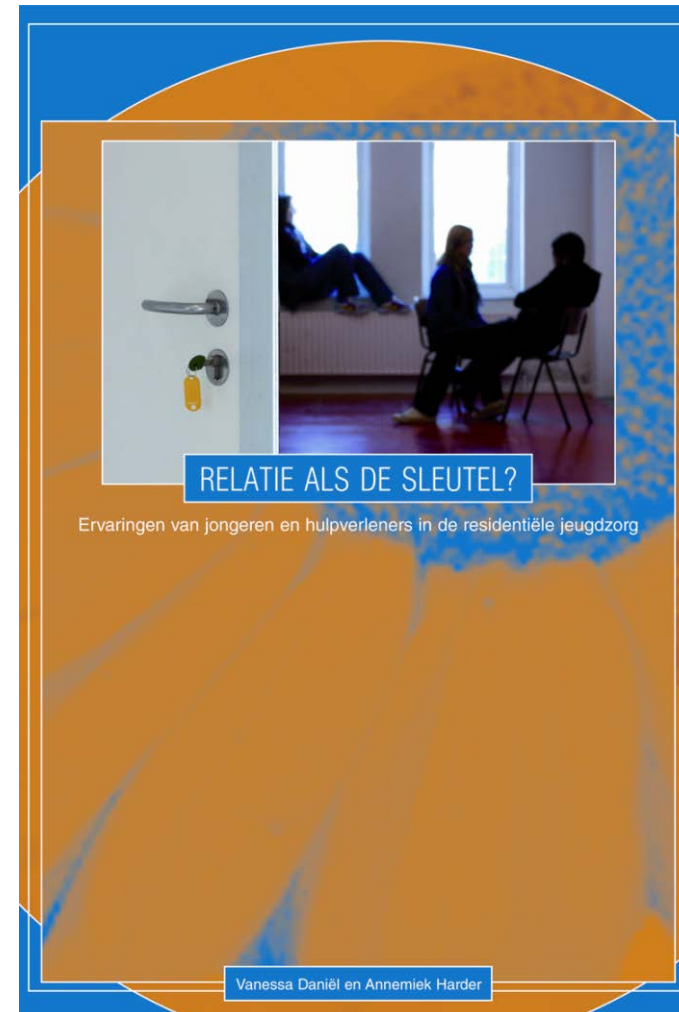

Belang goede samenwerkingsrelatie

Met name bij jeugdigen:

- met externaliserende gedragsproblemen (bijv. agressie)
- die eerdere hulp hebben gehad
- met negatieve verwachtingen over de hulp

(McLeod et al., 2011; Shirk & Karver, 2003; Karver et al., 2005; 2006; Kazdin, Whitley & Marciano, 2006; Van Hattum, De Greef, Van der Rijken, Golbach, & Scholte, 2019; Van Yperen et al., 2010)

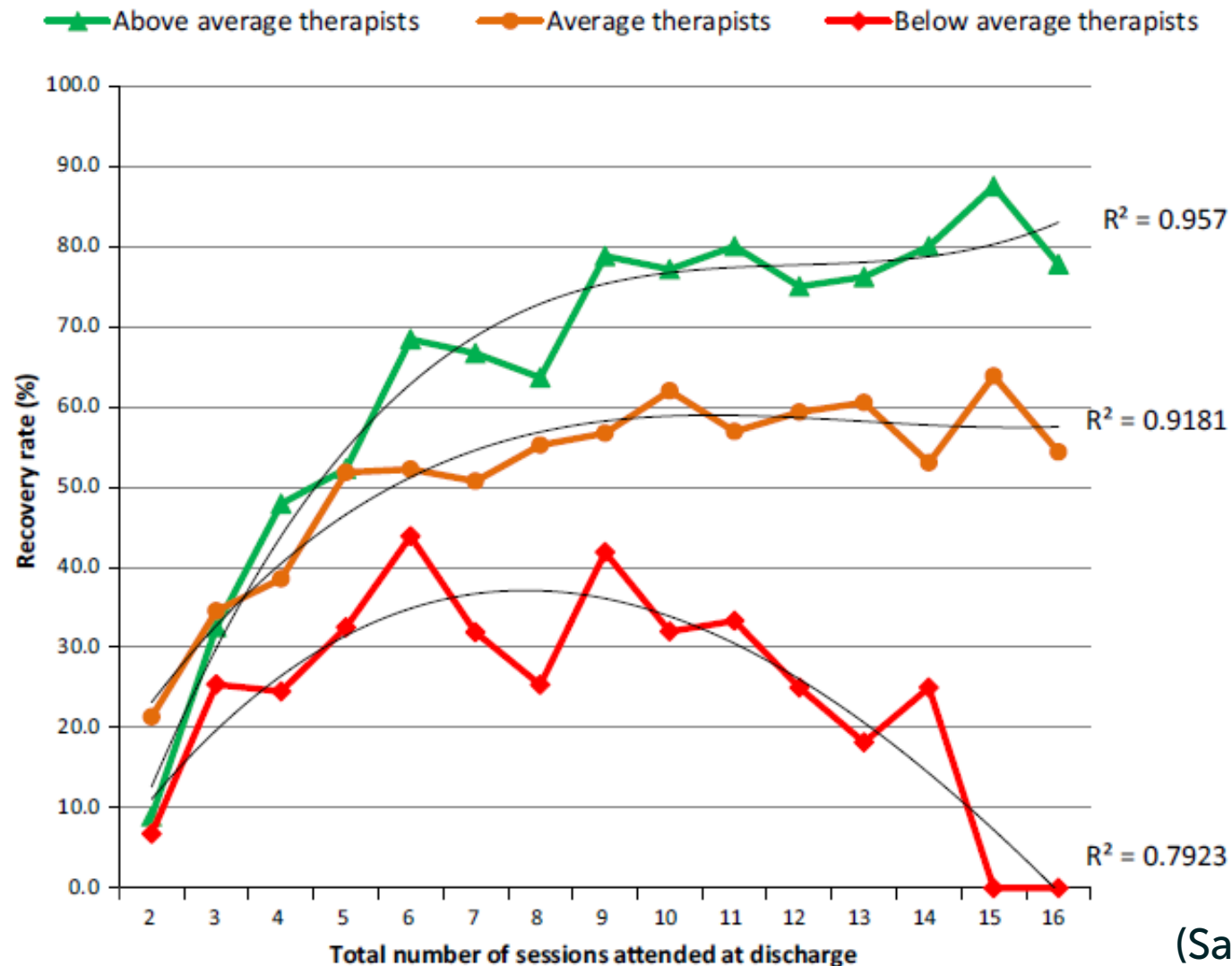
(Daniel & Harder, 2010)

Goede samenwerkingsrelatie niet vanzelfsprekend

1. 'It is clearly easier for a therapist to be warm and caring toward a motivated, disclosing and cooperative patient than to one who is interpersonally aggressive' (Wampold, 2015, p. 273/274)
2. 'Voor jongeren die van jongs af aan heel veel straf krijgen, pijn ervaren, sancties krijgen, wordt het heel erg moeilijk om te luisteren. Je ziet dat al die jongeren moeite hebben met luisteren...Beeld het je maar in: als je moeder zegt: je komt er niet meer in, als je gekwetst bent en je bent continu aan het vluchten...' (Nino in Jongman & Schaafsma, 2017, p. 22/23)
3. 'Ik zal nooit helemaal veranderen zoals zij dat willen...' (15-jarige Susan in Harder, 2011)

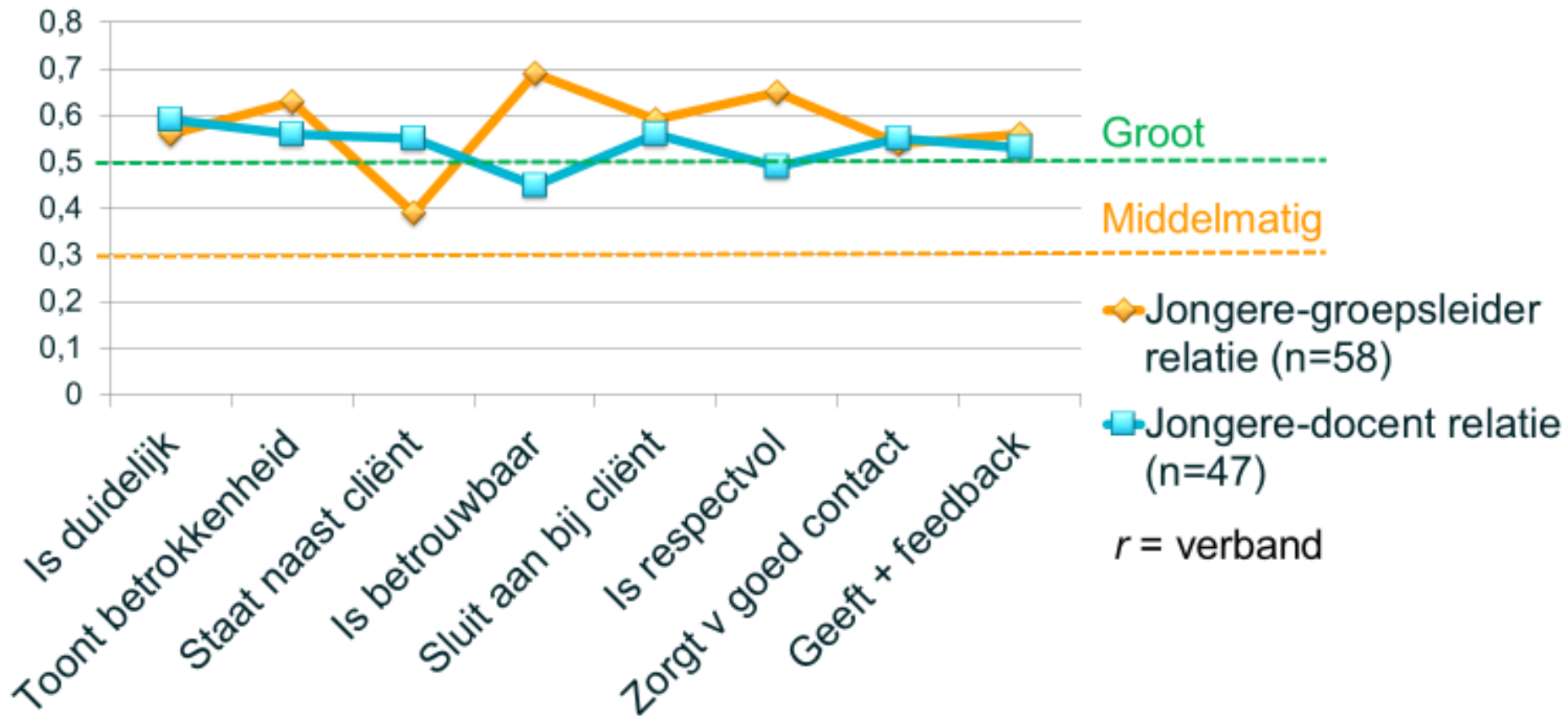

Belang van een goede hulpverlener

(Saxon, Firth, & Barkham, 2017, p. 711)

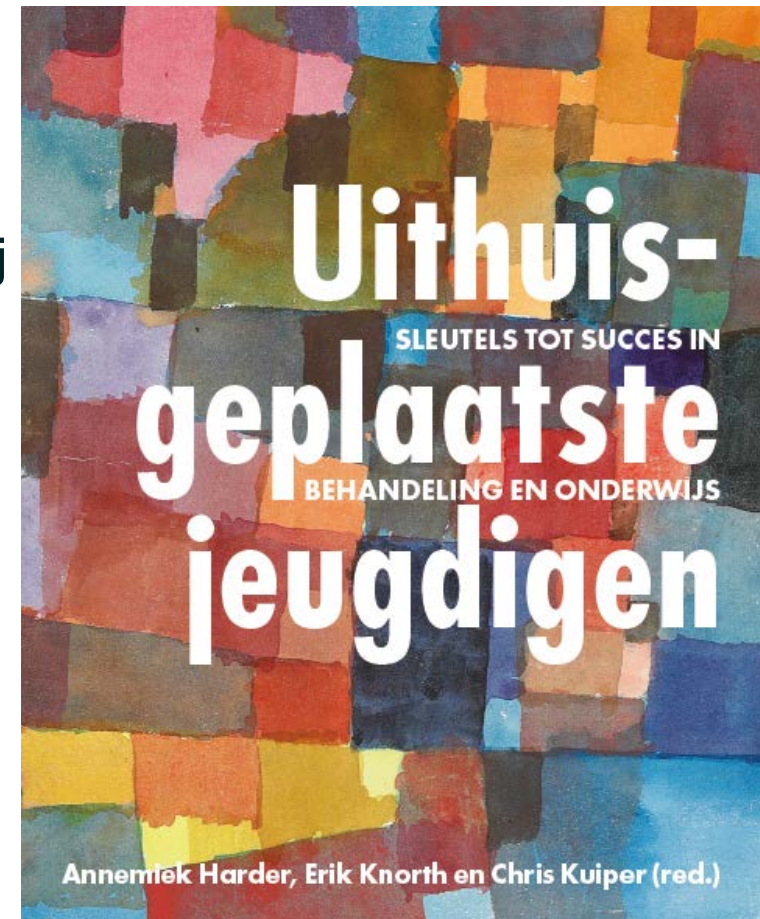
Belang van goede professionals

(Harder, Knorth, &
Kalverboer, 2013, p. 312)

**Thomas (23 jaar),
ervaringsdeskundige
ExPex/JongWijs:**

'Gewoon **tijd nemen** en kijken: wat moet er als eerste aangepakt worden, wanneer gaan we dat aanpakken. Ja, dat is voor mij heel fijn, want als je meteen begint met: dit zijn jouw problemen, en dit is belangrijk en dat is belangrijk, we moeten overal aan gaan werken. Daar heb ik geen zin in. Want ik wil het zelf doen. En als ik het zelf niet kan doen, dan gaat het niet gebeuren. En ook eerst **vertrouwen** krijgen, anders kan je me ook niet helpen. Dus het zijn allemaal van die **hele kleine dingetjes**. Als er maar iets mis in gaat, is het weg.'

Erasmus

Strategieën goede samenwerkingsrelatie

1) Volgen:
luisteren,
begrijpen,
interesse
tonen

Samenwerkings-
relatie
opbouwen

2) Gidsen:
samenwerken,
begeleiden en
steunen

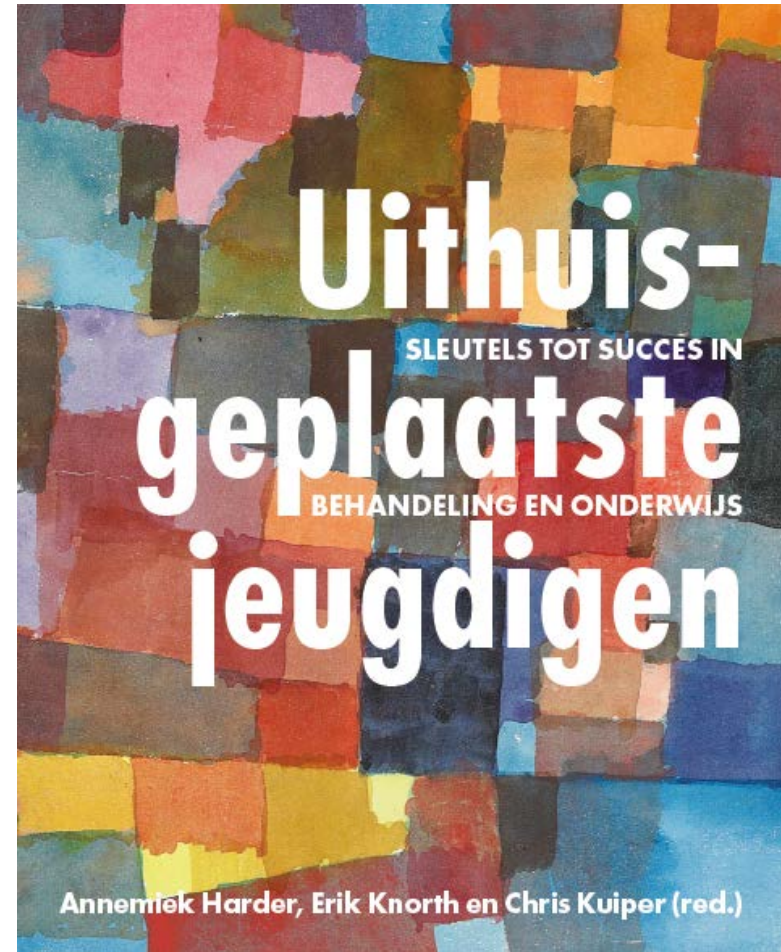
3) Sturen:
Vertellen,
beslissen,
leiden

(Miller & Rollnick,
2014, p. 20-21)

**Carolina (35 jaar),
ervaringsdeskundige ExPex:**

‘Luisteren. Dus echt luisteren, zeg maar. Dus horen wat degene zegt. Dat is zo belangrijk, weet je wel. Als je je **gehoord voelt**, dat scheelt al de helft denk ik. En dat je er ook oprecht mee bent en gewoon eerlijk bent met elkaar, dat is ook zo belangrijk.

En vooral dat je **samen** gaat nadenken. Dus niet dat jij mij gaat vertellen hoe het allemaal moet, want jij bent die hulpverlener die het allemaal weet. En ik ben degene die het allemaal niet weet. Maar echt samen.’

Erasmus

1. Strategieën goede samenwerkingsrelatie

Laat merken dat je de jeugdige/ouders hoort d.m.v.:

- Open vragen
- Reflecties
- Samenvattingen

1) Volgen:
luisteren,
begrijpen,
interesse
tonen

Reflectief luisteren (empathie tonen)

Wat is een reflectie?

- A. 'Ik kan ik me goed voorstellen dat je dan zo reageert'
- B. 'Je twijfelt'
- C. 'Hm, hm, dat begrijp ik'
- D. 'Zijn reactie irriteert je'
- E. 'Je vindt blowen gewoon super'

Reflecties geven bij 'weerstand'

Jongere: Ik heb al allerlei vormen van hulp gehad. Tot nu toe heeft het niet geholpen, waarom nu wel?

Hulpverlener: Je hebt sterke twijfels over het nut van hulpverlening, aangezien het tot nu toe niet heeft geholpen

Jongere: Hoe weet jij dat nou, jij hebt toch allemaal niet meegemaakt wat ik heb meegemaakt?

Hulpverlener: Je vindt dat ik hetzelfde moet hebben meegemaakt als jij om jou goed te kunnen helpen

Jongere: Jij bent niet m'n vader of moeder. Je komt hier om je werk te doen en gaat dan weer naar huis

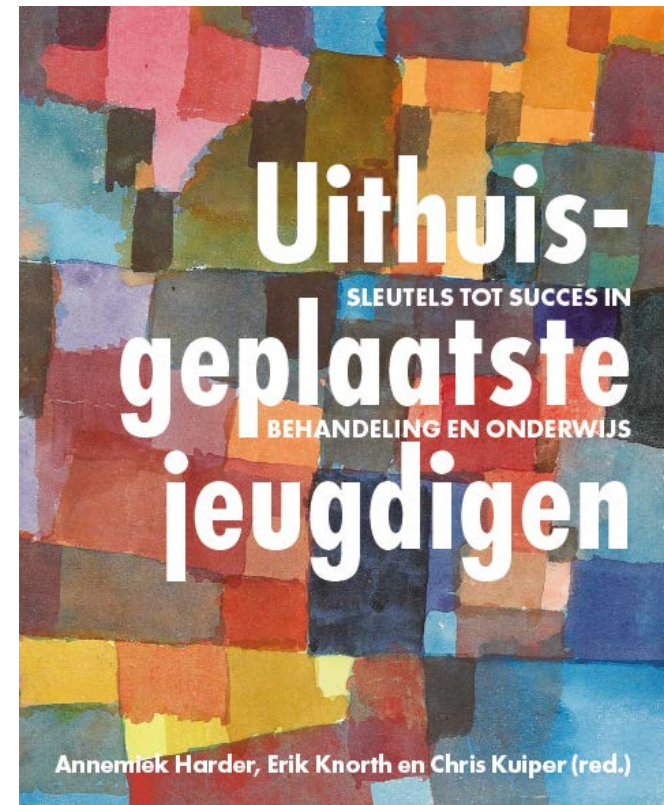
Hulpverlener: Je denkt dat ik (helemaal) geen interesse in je heb

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Erasmus', located in the bottom right corner of the page.

Samenwerkingsrelatie: Woorden én daden

**Thomas (23 jaar),
ervaringsdeskundige ExPex/JongWijs:**

‘Wat ze beiden hebben gedaan is **tijd in mij geïnvesteerd**, buiten de tijd om die ze hebben. Wat mij ook gewoon laat zien: die **nemen mij ook serieus**. (...) Bijvoorbeeld die hulpverlener die ik had toen ik voor het eerst op kamers woonde; een van de eerste dingen die zij voor mij heeft gedaan is een auto gepakt en met mij naar de huisarts gereden. Nou is voor een normaal persoon de huisarts om de hoek, maar voor mij is die 40 kilometer verderop. (...) Het zijn die dingen die wel echt **laten zien**, iemand **luistert** ook en iemand kijkt ook naar wat er nodig is. (...) Ja, ik zie niet vaak dat een professional zo **buiten de lijntjes kleurt**.’

Ezafus

2. Strategieën om te komen tot verandering

Sturende vaardigheden:

1. Bekrachtigen

'Ik vind het hartstikke goed dat je heel erg open bent, dat je zegt ik had gewoon geen zin om op te ruimen'

2. Informeren en adviseren met toestemming

'Wat sommige cliënten fijn vinden is om eerst hun gevoelens en gedachten op papier te zetten. Hoe denk jij daarover?'

2. Strategieën om te komen tot verandering

3. Samenwerking zoeken

'Wil je ook wat doen met grenzen aangeven?'

4. Autonomie benadrukken

'Het is aan jou of je dit wilt doen'

(zie ook Harder & Eenshuistra, 2019:
Up2U behandelmodule)

The Erasmus logo, featuring a stylized, handwritten-style script of the word "Erasmus" in a dark blue or black color.

Wat is een bekrachtiging?

- A. 'Goed dat je iets aan het probleem wil doen!'
- B. 'Kom op, niet zo twijfelen, je kan het hoor!'
- C. 'Een diploma is belangrijk voor je, dus zet door!'
- D. 'Je hebt al een aardige verandering in gang gezet!'
- E. 'Wel doen hoor, dat is hartstikke goed voor je!'

2) Gidsen:
samenwerken,
begeleiden en
steunen

Richting verandering: Verandertaal

Iets wat de cliënt zegt dat pleit voor verandering van zijn/haar situatie (gedrag) op dat moment

- 'Dat wil ik: Een eigen bedrijf runnen'
- 'Dat lijkt me wel wat, omdat ik dan niet te veel hoeft te doen'
- 'Ok, ik kan het een keer proberen'

(zie ook Harder & Eenshuistra, 2019)

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Erasmus', located in the bottom right corner of the slide.

Behoud- of volhoudtaal

Iets wat de cliënt zegt dat pleit voor behoud van zijn/haar situatie (gedrag) op dat moment

- 'Mijn kind is gewoon lastig, daar kan ik niks aan doen'
- 'Ik heb geen tijd om werk te zoeken'
- 'School is een beetje dom bezig zijn in een boek'

(zie ook Harder & Eenshuistra, 2019)

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Erasmus', located in the bottom right corner of the slide.

Ambivalentie

Uitspraak van een jongere met daarin zowel volhoud- als verandertaal

- 'Soms denk ik wel van, ja, ik wil wel minder ruzie, maar ja als zij zo irritant doen dan sla ik wel terug'
- 'Ik wil wel een opleiding afronden, maar niet meer zo lang naar school'
- 'Misschien moet ik stoppen met geld lenen, maar tss... hoe kan ik anders nog chillen'

(zie ook Harder & Eenshuistra, 2019)

A stylized, handwritten-style logo of the word "Erasmus" in a dark grey or black color, located in the bottom right corner of the slide.

Sturen op (gedrags)verandering

Ontlocken van verandertaal met open vragen

1. Wat zijn de nadelen van niet naar school gaan?
(nadelen huidige situatie)
2. Hoe reageerde jouw moeder precies toen jij had
gevochten? (gedetailleerd uitvragen)
3. Wat is het ergste wat er kan gebeuren als je doorgaat
met blowen? (vraag naar extremen)
4. Wat kan goed zijn aan minder geld uitgeven?
(voordelen/redenen verandering)

(Miller & Rollnick, 2005, p. 111-117;
zie ook Harder & Eenshuistra, 2019)

1) Verandertaal ontlocken

- A. Hoe komt het dat je zo vaak ruzie hebt met je ouders?
- B. Wat vind je lekker aan blowen?
- C. Welke problemen heb je gehad vanwege jouw schulden?

- Welke vraag ontlokt verandertaal?
- Waarom?

Erasmus

2) Verandertaal ontlocken

- A. Hoezo heb je dat niet geprobeerd?
 - B. Wat maakt dat je er geen vertrouwen in hebt?
 - C. Wat wil je graag anders zien thuis?
- Welke vraag ontlockt verandertaal?
 - Waarom?

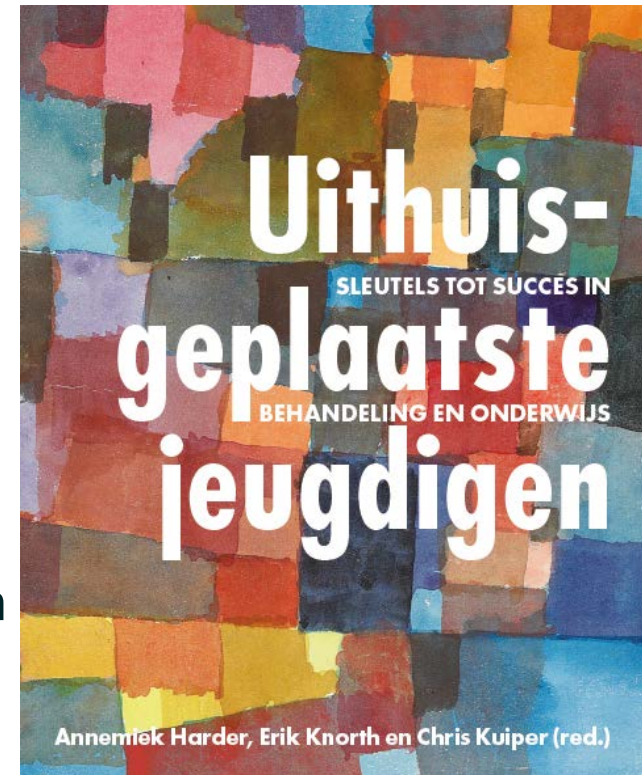
3) Verandertaal ontlokken

- A. Hoe komt het dat dat niet lukte?
 - B. Waarom heb je er geen vertrouwen meer in?
 - C. Wat vond je precies goed gaan?
-
- Welke vraag ontlokt verandertaal?
 - Waarom?

**Carolina (35 jaar),
ervaringsdeskundige ExPex:**

‘Kijk, ik geef je dit aan, en je kan het proberen, maar je kan er ook niks mee doen. En dat je daar bijvoorbeeld later op terugkomt, van weet je nog, heb je dat nog weleens geprobeerd, of dat. Dan weet je ook of iemand het van je aanneemt, of juist niet of denkt: nou, dit werkt bij mij gewoon niet. **Want wat voor jou werkt hoeft voor mij natuurlijk absoluut niet te werken, en andersom ook niet.**

En je weet ook echt zelf wel dat er iets mis is en niet helemaal goed is gegaan of dat je dingen gemist hebt. Maar dat hoef je echt niet soort van elk gesprek bevestigd te krijgen dat jij die fout hebt gemaakt, zeg maar.’

Erasmus